

Sociala medier ur ett rättsligt perspektiv

Johan Bålman, E-delegationen

I stora drag....

1. Klargöra ändamålet
 2. Myndigheten \longleftrightarrow Anställda
 3. Identifiera rättsliga krav
 - Åstadkomma en god offentlighetsstruktur
 - Gränsen mellan service och handläggning
 - Motverka olämpliga/olagliga inlägg
-
- Avsätt resurser och skapa rutiner för uppsikt

E-delegationen

Myndigheter och kommuner medverkar på olika nivåer

- Delegationen beslutar
 - generaldirektörer och VD för SKL
- Arbetsgruppen bereder
 - IT/utvecklingschefer
 - Arbetsutskott för olika ändamål
- Sekretariatet
 - leder projekt- och expertgrupper, skriver betänkanden
 - Expertgrupper

Uppdrag

- Ta fram strategi
- Koordinera utvecklingsprojekt
- Följa upp effekter
- Bistå regeringen i internationellt arbete
 - Delrapporter 2 ggr/år
 - Slutrapport senast den 31 december 2014
 - Tilläggsdirektiv
 - öppen data (PSI)
 - **sociala medier**

Kommittédirektiv

Delegation för e-förvaltning

Dir.
2009:19

Beslut vid regeringsammanträde den 26 mars 2009

Sammanfattning av uppdraget

Offentliga tjänster måste kontinuerligt utvecklas för att möta nya krav och förväntningar. E-förvaltningen utgör en viktig del i denna utveckling. För att stärka utvecklingen av e-förvaltningen och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning inrättas en delegation för e-förvaltning.

Delegationens första uppgift är att utforma ett förslag till strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning. Förslaget ska redovisas till regeringen senast den 30 september 2009.

Därefter ska delegationen koordinera de statliga myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt samt följa upp dess effekter för medborgare, företagare och medarbetare. Delegationen ska vidare koordinera vissa IT-standardiseringsfrågor samt bistå regeringen i det internationella arbetet på området.

Delegationen ska årligen lämna delrapporter med underlag och förslag till regeringen. En slutrapport ska lämnas senast den 31 december 2014.

Bakgrund

Regeringen framhöll i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 2, bilaga 1, avsnitt 2) sin avsikt att stärka styrningen av den förvaltningsgemensamma utvecklingen genom att

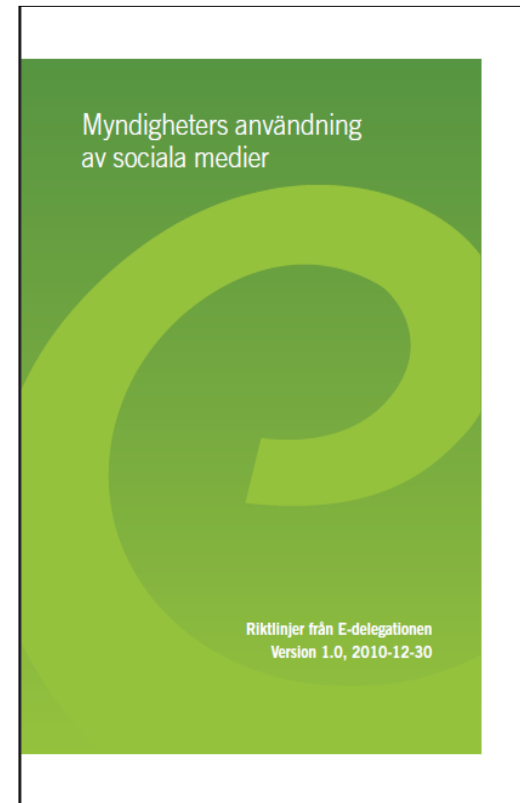
Direktiv

- Ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier.
- Särskilt beakta rättsliga aspekter.
- Samråda med Datainspektionen och Riksarkivet.

Riktlinjer från E-delegationen

- Påbörjades våren 2010
- Bedrevs inom expertgruppen för juridiska frågor
- Ett utkast lades ut på sociala medier
- Synpunkter från allmänheten och arbetsgruppen
- Beslut och publicering
- Version 1. 2010-12-30

Synpunkterna - anpassningen

- För långt
 - Längre – sammanfattning
 - Checklista
 - Tydligare läsanvisningar
 - Tre nivåer
 - Riktlinjer
 - Bedömning
 - Överväganden

Version 2.0

- Inväntar resultaten av implementering

Användning

- Ut, Dialog, In
- Ökad tillgänglighet
- Nå särskilda grupper
- Individen eller innehållet i centrum
- Ansluta till en tjänst eller bygga nytt

Ändamålet och verksamhetskraven

- Fastställ ändamålet
- Stäm av mot verksamhetskraven och behovet
 - en myndighet agerar utifrån givna lagar och andra författningar
 - ett kommunikationsbehov ska tillgodoses
- Bedöm
 - Författningskraven för medverkan i ett socialt medium
 - Resurskraven
- Teknisk och funktionell kravställande
 - plattform, funktionsnedsättningar
 - bedöm säkerhetskraven

Avtalet?

- Läs avtalet
 - vissa villkor kan vara svåra att uppfylla
- Alternativ
- Gör en riskbedömning
- Är det lämpligt?

Myndigheten - Anställda

Det som anställda gör privat ingår inte i uppdraget, men ...

- Det behövs interna regler för att skilja på när myndigheten uttalar sig och när anställda gör det privat. (Påverkar bl.a. om allmänna handlingar skapas)
 - anställda använder arbetsgivarens datorer för privata syften?
 - vem får uttala sig för myndighetens räkning
 - får det ske från ett privat konto eller inte (avråds)?
 - var tydlig om att det är myndigheten som uttalar sig

Författningar

- Tryckfrihetsförordningen
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Arkivlagen (1990:782)
- Förvaltningslagen (1986:223)
- Lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor
- PuL (1998:204), (ev. registerförfattningar)
- Skadeståndslagen (1972:207)
- Lagen om (2003:389) om elektronisk kommunikation

Tryckfrihetsförordningen – allmän handling

- Upprättad
 - av myndigheten expedierad, t.ex. utlagd på ett social medium, sitt eget (konto) eller någon annans (konto)
- Inkommen
 - när annan har gjort den tillgänglig för myndigheten så att det är möjligt för den att med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar överföra till läsbar form (t.ex. annans inlägg på myndighetens blogg).

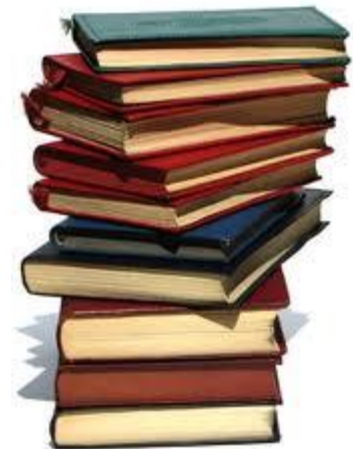

Biblioteksregeln, 2 kap. 11 § TF

- ej allmän handling

...om det annars vore inkommen handling...

- Upptagningar som myndigheter använder på samma sätt som ett bibliotek och som tillhandahålls av andra än svensk myndighet
- Gäller ofta det som en tjänsteman får del av via sin omvärldsbevakning i tjänsten

Inkommet på annans tekniska plattform/annans konto

- Inkommen
 - när annan har gjort den tillgänglig för myndigheten så att det är möjligt för den att med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar överföra till läsbar form.
- Biblioteksregeln kan tillämpas, dock inte om meddelandet
 - finns på myndighetens konto, eller
 - finns på annans "konto" och myndigheten "gör något avtryck" där

The screenshot shows the Facebook profile of 'Arbetsförmedlingen'. The page is in Swedish and includes the following elements:

- Navigation bar:** facebook, Startside, Profil, Vänner, Inlogg, Inställningar, Logga ut.
- Group Name:** Arbetsförmedlingen, Globalt.
- Basic Info:**
 - Namn: Arbetsförmedlingen
 - Kategori: Organisationer • Föreningar
 - Beskrivning: Arbetsförmedlingen
- Members:** Visa 3 av 4 medlemmar. Visa alla.
- Member Profiles:** Sabina Medic, Calle Ericson, Ashar Khan.
- Group Settings:**
 - Gruppstyp: Öppet: Allt innehåll är offentligt.
 - Administratörer: Det finns inga administratörer kvar i gruppen!
 - Närliggande grupper

TF och handlingsoffentligheten

- Allmän handling (ett inlägg) ska på begäran lämnas ut
 - på stället och utan avgift, genast eller så snart det kan ske
 - som kopia mot särskild avgift (fr. o. m. 10 sidor)

Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) 4 kap.

- God offentlighetsstruktur (1 §)
 - kunna lämna ut med skyndsamhet
 - skilja på allmänna och andra handlingar
 - beakta enskildas behov av att söka bland allmänna handlingar
- Beskrivning av en myndighets allmänna handlingar (2 §, jfr 6 § arkivlagen)

OSL 5 kap.

Registreringskyldighet (diarieföring) om inte:

- kan hållas ordnade så att det utan svårighet kan fastställas om de har kommit in eller upprättats (dock inte sekretess)
 - jfr god offentlighetsstruktur
- uppenbart av ringa betydelse för myndighetens verksamhet

Ø Inga sekretesskyddade uppgifter! Håll i ordning!

CLASSIFIED
~~TOP SECRET TOP SECRET TOP SECRET~~

Ordninghållande direkt i t.ex. Facebook

- Undantagsvis
- Endast handlingar av tillfällig eller ringa betydelse för myndighetens verksamhet - **om**
- det finns stöd för gallring med kort frist

Arkivlagen

- Allmänna handlingar *ingår i myndighetens arkiv* och ska bevaras
 1. Överföring till eget medium – Bush/Obama
 2. Ögonblicksbild eller versionshantering
 - RA-FS 2009:2
 - Exit-strategi?
- Kan och bör uppgifterna gallras?
 - jfr RA-FS 1997:6 för handlingar av ringa eller tillfällig betydelse för myndighetens verksamhet
 - statliga myndigheter, stöd för kommuner
 - skriv ett gallringsbeslut (tillämpningsbeslut)
 - behoven för rättskipning, förvaltning och forskning måste beaktas

Automatiserat bevarande

- Det finns åtskilliga backup-program på marknaden
- Ofta via det sociala mediet

Förvaltningslagen

Service ↔ Handläggning

- Inkomna frågor (normalt serviceverksamhet) måste besvaras oavsett medium
 - Service kan, men behöver inte tillhandahållas via det sociala mediet
 - Myndigheten kan använda sociala medier för att kommunicera information i ärenden av "generell natur"
 - Ärenden kan "anhängiggöras" via ett socialt medium och måste tas om hand
 - FL innehåller särskilda krav vid ärendehandläggning
- √ Rutiner behövs för att hantera "ärenden"
- Ø Inga ärenden som rör enskildas förhållanden

Lagen om elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen)

- Öppen funktion för chat, insändare eller diskussioner
- Ej myndighetsinternt
- Uppsiktskyldighet – ta bort vissa meddelanden
 - hets mot folkgrupp, uppvigling, barnporr, olaga våldsskildring och intrång i upphovsrätt
- Informera! om
 - myndighetens ”identitet” och
 - i vilken utsträckning inkomna meddelanden blir tillgängliga för andra användare
- Böter eller fängelse

Personuppgiftslagen (PuL)

Skadeståndslagen (1972:207)

Skadeståndsskyldighet vid felaktiga upplysningar eller råd, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl. Därvid ska särskilt beaktas (3 kap. 3 §).

Ø Inga ärenden om enskilda i sociala medier

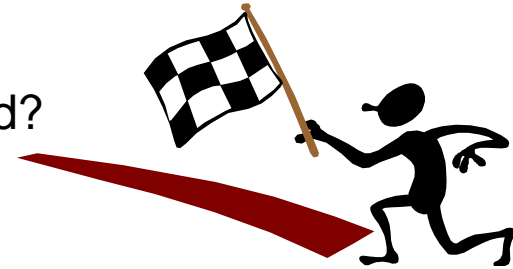
Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

- Webbplatser där cookies används och som är allmänt tillgängliga
- ... om det är myndigheten som använder cookies
- Informationsskyldighet om
 - att webbplatsen innehåller cookies,
 - för vilket ändamål cookies används och
 - hur användaren kan hindra cookies.
- Inhämta samtycke (sedan 1 juli 2011)

Slutord

- Klara ut ändamålet?
- Vem uttalar sig? myndigheten eller en anställd?
 - Hur framgår det?
- Allmänheten måste tydligt informeras om
 - att de besöker en myndighets sociala medium
 - ändamålet, samt
 - vad som gäller beträffande olämpliga eller olagliga inlägg görs
- Rutiner för hantering av allmänna handlingar
- Inga sekretesskyddade uppgifter
- Hur ska uppsiktskravet tillgodoses?
 - olagliga/olämpliga inlägg

Följ oss...

- www.edelegationen.se
- www.edelegationen.ning.com
- www.facebook.com/edelegationen
- www.twitter.com/edelegationen

- **Läs t.ex.våra vägledningar – alla är inte färdiga**
 - Vägledning för verksamhetsplanering med avseende på e-förvaltning
 - Vägledning för kanalstrategi
 - Vägledning för automatiserad samverkan
 - Vägledning för webbutveckling
 - Vägledning för införande av IPv6
 - Vägledning för införande av DNSSEC
 - Terminologi
 - Vägledning för behovsfångst
 - Vägledning i nyttorealiserings

johan.balman@enterprise.ministry.se

